

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-59>

УДК 339.976.2

Кальченко Тимур Валерійович

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародного менеджменту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8804-5582>

Олійник Вікторія Володимирівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного менеджменту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4384-4599>

Фурсова Олена Вікторівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного менеджменту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7225-3953>

Tymur Kalchenko, Viktoriia Oliinyk, Olena Fursova

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

**РЕГІОНАЛЬНІ ТОРГОВЕЛЬНІ КОНФЛІКТИ
НА ТЛІ АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКОГО
ГЕОЕКОНОМІЧНОГО СУПЕРНИЦТВА****REGIONAL TRADE CONFLICTS
AGAINST THE AMERICAN-CHINESE
GEO-ECONOMIC RIVALRY**

Анотація. В статті поставлено за мету виявити контори формування багатопольярного світу, що особливо чітко вимальовуються на тлі торговельних конфліктів, суперечок та протистоянь. Унаочнюються зони американських, китайських, європейських інтересів. При цьому, з одного боку, виділяється звуження зони інтересів США (в межах доктрини Монро), а з іншого – розширення плацдармів Китаю (в межах стратегій «Один пояс-один шлях», «Перлове намисто»). Визначається, що саме такі трансформації і викликають коротко- та середньотермінові торговельні конфлікти. Констатується, що основним ініціатором перманентної торговельної конфліктності виступають США, очевидним завданням яких є захист внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції. Проте, засвідчується, що така мотивація стає все більш незрозумілою як на регіональному, так і на глобальному ринках.

Ключові слова: криза, інтереси, лідерство, конфлікт, співробітництво, торгівля, угода, мито.

Summary. The article examines the aspects of the formation of a multipolar world, which are particularly clearly visible against the background of trade conflicts, disputes and confrontations. The zones of American, Chinese and European interests are visualized. At the same time, on the one hand, there is a narrowing of the US zone of interests (within the framework of the Monroe Doctrine), and on the other hand, there is an expansion of China's bridgeheads (within the framework of the "One Belt, One Road" and "Necklace of Pearls" strategies). It is determined that it is precisely such transformations that cause short- and medium-term trade conflicts. It is stated that the main initiator of permanent trade conflicts is the United States, whose obvious task is to protect the domestic market from unfair competition. However, it is becoming increasingly unclear how this motivation works in both regional and global markets, as the use of protective measures is often unfounded, emotional, and sometimes openly hostile. Therefore, it is concluded that the trade conflicts initiated by the United States in recent years are a deliberate tool for moving away from global leadership and shifting responsibility to individual enclaves that are forming around China. Along with this, it was stated that the latter, although losing a number of competitive positions in Latin America, automatically gains coalition support from Canada and some European countries, which guarantees its future leadership. This demonstrates the absolute ineffectiveness of traditional instruments of trade pressure (in particular, customs blackmail), because, as has been established, the establishment of unmotivated tariff rates

does not scare countries or their groups, but, on the contrary, makes them more determined to move away from traditional markets, currency mechanisms, and legislation. It is shown that the obvious results of this are the ongoing de-dollarization, the formation of alternative regional centers, banks, exchange mechanisms, etc. The conclusion is drawn about the accelerated elimination of hypertrophied trade dependence on the USA and those institutions that were formed under its auspices. And in this context, the choice is made in favor of China, which is not just becoming an alternative trading partner, but a counterforce capable of delivering a devastating trade blow to the United States (an example is the agreement signed between Canada and the PRC).

Keywords: crisis, interests, leadership, conflict, cooperation, trade, agreement, tariff.

Постановка проблеми. Сучасна динаміка міжнародних економічних відносин багато в чому визначається політичними амбіціями, геополітичними стратегіями і намаганнями втримати поточний баланс і розстановку сил на глобальній арені. В даному контексті доволі природне бажання (у розрізі конструкцій Бжезінського) зберегти панівні позиції США за рахунок сателітів, минулих союзників чи тимчасових коаліціантів наражається на реалії сучасного світу, де минулі правила та стандарти вже не діють. Це зайвий раз констатує агонію поствоєнного стану і маркує транзит до нового порядку. При цьому тривалість цього переходу є невизначеною. Її довжина буде визначатися як швидко країнам вдасться чітко визначити та артикулювати зони власних інтересів та відповідальностей.

А зараз навіть найкрупніші глобальні гравці все ще діють за старими шаблонами в межах постіндустріальної парадигми мислення. З одного боку, прекрасно розуміючи неефективність минулих практик геоекономічного тиску (у вигляді ембарго, блокад, санкцій тощо) вони все одно обстоюють їх безальтернативність (хоча слід зауважити, легко їх започатковуючи, і легко знімаючи) Проте наявна природа глобального ринку це не сприймає і швидко модифікується, змінюється аж ніяк не на користь тих, хто ініціював торговельну війну. Тобто досягається абсолютно протилежний ефект. Замість покірності і поступливості глобальний гегемон отримує потенційний спротив і кулуарні домовленості між колишніми васальними країнами, замість поваги і остраху отримує зневагу і приховану ворожість. При цьому, що характерно, це стосується не країн так званого Третього світу, а споконвічних партнерів по реалізації західного глобального проекту. Це з часом не просто стає викликом, це підриває повагу, довіру та реноме глобального лідера та його економічних інститутів – компаній, бірж, банків, валютної системи, законодавства. А коли він ще й починає вдаватися до спорадичних, безсистемних і не виважених дій, при цьому не керуючись стратегічними пріоритетами і стратегіями, ситуація стає край проблемною не тільки для минулого гегемона, але і для усього світу. Остання теза обумовлюється складними і багатопрофільними зв'язками та проектами, що реалізовувалися і реалізуються в поки ще існуючій системі кумулятивного Заходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

В опублікованих джерелах, зокрема праці Поручника А.М.[1], Лук'яненка Д.Г. [1], Білоруса О.Г. [3], Діденка С.О. [2], Цимбал Л.І. [7], Нямецук Г.О. [5], Юр'євої П.М. [8] розкриваються основні засади сучасних торговельних відносин, демонструється система показників, визначаються регуляторні інструментарії та вказується на принципівість врахування торговельних інтересів в процесі реалізації пріоритетів зовнішньоекономічної діяльності. В цих роботах головний акцент робиться на пріоритеті побудови лібералізованого торговельного простору з максимально гнучким і оптимальним ринковим механізмом саморегулювання. Зокрема, стверджується про органічно працюючу систему торгівельних відносин в світі, про дієвість сучасного інфраструктурного її забезпечення тощо.

Особливу нішу займає праця Юр'євої П. у співавторстві з М.Неборачко, де ґрунтовно розбираються концептуальні підходи торговельних війн, розглядаються концептуальні моделі їх розгортання.

При цьому у вказаних роботах присутній так званий сталий контекст міжнародної торгівлі, не характеризується її сучасний динамізм, проблематика неопротекціонізму, новітні підходи щодо використання санкцій, блокад та обмежень. Дуже рідко визначаються причини, характер протікання, наслідки торговельних війн та конфліктів. Особливо це стосується проблем сьогодення, коли останні стають визначальним трендом глобального розвитку, модифікують усю систему міжнародних відносин і формують контекст майбутніх трансформацій.

Мета статті полягає у визначенні і демонстрації нових реалій, обривів і інструментів торговельних конфліктів на тлі геоекономічного протистояння США та Китаю, що триває та загострюється.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні, хай і з певними умовностями, роль глобального лідера закріпилася за США. І цієї ролі вони намагаються позбутися. І справа не у тому, що це стає більш витратним, а в тому, що вона перестала приносити бажані дивіденди, а можливості часто не співпадають з бажаннями. Світ змінився і все більше трансформується. Виникають нові центри сили і влади, які формують власні економічні простори і ареали дій. І це вже більше не укладається в спрощену матрицю

відносин – «свій-чужий». А задля того, щоб не втратити рештки поваги і геополітичного іміджу, США вдаються до доволі, на перший погляд, необґрунтованих дій, руйнуючі навіть добросусідські зв'язки. Безумовно тут простежується і певний волонтаризм, і непрофесійність, і беззастережність сучасної політико-економічної лінії поведінки. Але в цілому, ситуація виглядає так, що США відтягуються з глобального ринку і все більше зосереджуються на внутрішніх проблемах, актуалізуючи доктрину Монро [3, с. 125].

Доволі показовими в цьому контексті є тривалі торговельні суперечки, навіть війни з Китаєм. Саме його активність в регіоні, який традиційно сприймався як американський «задній двір» виступила каталізатором американо-канадської напруженості і навіть прихованої ворожнечі.

Китай та Канада довгий час перебували у стані дипломатичного конфлікту, що був спровокований Канадою, внаслідок американського тиску. У 2018 р. у останній за ордером США було заарештовано фінансового директора компанії «Хуавей» Мен Ваньчжоу, що призвело до відповідного затримання у Китаї двох канадців за звинуваченням у шпигунстві. Ситуація суттєво погіршувалась наявними і потенційними торговельними суперечками [5, с. 89].

Але на початку 2026 р. країни знайшли порозуміння і виступили з відповідними кроками.

Саме подібна активізація торговельного співробітництва Канади і Китаю стала вирішальним моментом, спровокувавши відповідні дії США.

Адже під час візиту до КНР канадського прем'єр-міністра Марка Карні вдалося домовитися про:

1) зобов'язання Канади імпортувати 49000 китайських електромобілів за пільговими тарифами. В межах цієї квоти на електромобілі вступає в дію тарифна ставка режиму найбільшого сприяння у розмірі 6,1%, а 100% додатковий податок використовуватися не буде. При цьому у певній пропорції розмір квоти передбачається нарощувати;

2) Канада взяла на себе зобов'язання послабити власні односторонні заходи, спрямовані проти китайської сталюї та алюмінієвої продукції, а також у відношенні конкретних випадків, пов'язаних з китайськими інвестиціями і діяльністю в Канаді;

3) Китай взяв зобов'язання скасувати власні антидемпінгові заходи по відношенню до ріпака та антидискримінаційні заходи по відношенню деяких канадських сільськогосподарських продуктів;

4) країни підписали угоди в галузі чистої енергетики і використання викопного палива, при цьому перед Канадою відкриваються можливості імпорту екологічно чистих технологій з Китаю

та нарощення експорту канадського викопного палива на китайський ринок. КНР таким чином може замінити обсяги венесуельської нафти, що вибули;

5) було підписано 8 меморандумів про взаєморозуміння з Китаєм;

6) публічно задекларовано про прогрес у досягненні «нового світового порядку»;

7) були досягнуті домовленості про безперервність консультацій з макроекономічної і фінансової взаємодії; про розширення двосторонніх торговельних відносин; про укріплення взаємних капіталовкладень та про активне співробітництво в таких галузях, як сільське господарство, енергетика та фінанси.

Таким чином, досягнуті домовленості будуть сприяти розвитковій тенденції, що виокремилась ще у 2025 р.

Тільки за перші одинадцять місяців 2025 р. обсяг двосторонньої канадсько-китайської торгівлі товарами досяг 82,15 млрд дол., а у восьмій Китайській міжнародній виставці імпортованих товарів брали участь рекордні 125 канадських компаній [9, с. 76].

А на зустрічі в Давосі Карні вимовив фразу, яка була сприйнята в США як вирок: «Світ, заснований на правилах, згасає... і не повернеться».

У відповідь були почутими слова президента США Д.Трампа: «Якщо губернатор Карні вважає, що зробить Канаду «перевалочним портом» для китайських товарів в США – він глибоко помиляється».

Під час укладання канадсько-китайських угод була абсолютно проігнорованою стаття 32.10 угоди USMCA «Poison pill clause», яка дає право США виключати Канаду з торговельної угоди, якщо остання укладає угоду про вільну торгівлю з «неринковою економікою». Саме такою економікою в США вважають Китай [1, с. 212].

Таким чином закладаються підвалини тривалого торговельного конфлікту. Особливої гостроти йому додають пропозиції Марка Карні позбутися у розрахунках гегемонії долару США, замінивши його на синтезовану валюту, які були зроблені ще у серпні 2019 р. на симпозиумі у Джексон-Хоулі [2].

При цьому слід зазначити, що Карні не є випадковою політичною фігурою, адже тривалий час від був партнером Goldman Sachs, очолював Банк Канади та Банк Англії.

Симптоматичним при цьому є те, що кожна дія США, спрямована на тис і «примушення» Канади, прискорювали її відхід від спільних договорів:

– започаткування 35% ставки мит на місцеві товари спровокували візит її прем'єр-міністра до Китаю;

– проголошення актуалізації і вступу до сили статті USMCA стало каталізатором різкого зниження EV тарифів;

– погрози США започаткування 100% податей тільки розв'язує Канаді руки, адже вона більше нічого не втрачає [8, с. 115].

Як свідчить світовий досвід, коли союзнику погрожують економічним знищенням, він:

- не стає більш покірним;
- вдається до диверсифікації ареалів дії [7, с. 214].

Таким чином примусова гегемонія працює до певного моменту, але коли вже не спрацьовує, приносить зворотний ефект. США власними зусиллями створили китайський плацдарм у Північній Америці.

Отже, 49000 китайських електромобілів заходять до Канади за ставкою 6,1% і протягом п'яти років біля 50% з них повинні мати вартість менш, ніж 35000 канадських доларів [4].

Це, в свою чергу, може спровокувати наступні наслідки:

- різкі курсові коливання канадського долару у бік ревальвації;
- перегляд USMCA у червні 2026 р.;
- розробку аналогічної мексиканської стратегії

Іншим напрямом американських ізоляціоністських дій стає європейський. Адже тривалий час Федеральна резервна система фактично спонсорувала Європейський центральний банк через відомий механізм «Своп-ліній», коли до ЄС передавалися долари, а в зворотному напрямі у якості застави прямувала еквівалентна сума в Євро. Це призвело до того, що майже 17% європейських фондів прив'язані до доларової маси.

За умов відмови від використання подібних «Своп-ліній», чого намагається досягти адміністрація Д. Трампа, європейські банки позбудуться можливості сплачувати по доларовим боргам і підтримувати доларові кредитні програми для бізнесу. Валютні коливання буквально паралізують торгівлю між країнами. ЄЦБ у пошуку доларової маси буде змушений розпродавати американські активи, що спровокує цінове падіння на ринку самих США. Таким чином, дедоларизація прискориться. Але в цьому і полягає ціль США. Адже за доктриною Монро і за умов створення багатополярного світу, ця країна за проектом адміністрації Д. Трампа повинна зосередитися на внутрішніх процесах і відійти від справ у якості глобального лідера [11, с. 11].

Крім того, спровокована самими ж США дедоларизація змусить деякі європейські компанії, особливо великі – ще активніше, ніж зараз, переказувати власні фінансові ресурси на американські біржі, що отримати безпосередній доступ до долару і уникнути коливань європейських ринків.

Тобто такий крок, як закриття «Своп-ліній» для ЄЦБ може дати можливість США за рахунок Європи знизити негатив від поки що доволі мляво зростаючої дедоларизації.

Виробництво ЄС, вже знесилене енергетичною кризою внаслідок санкційних війн та відмови від атомної енергетики у Німеччині і ряді інших країн, почне поступатися в конкуренції американській продукції, що буде поштовхом до деіндустріалізації і відтоку умів і капіталів в США.

В умовах, коли США намагаються нанести систематичну шкоду життєво важливим інтересам не тільки Китаю, але і країн Європи, Канаді та Мексиці, одночасно, відкриваються нові можливості з протистоянні американській загрозі.

В першу чергу їх реалізувати повинен Китай, адже брак ресурсів для покриття поточних потреб місцевої економіки є край небезпечним і може викликати зупинку економічного розвитку КНР. А про її гігантські потужності свідчить факт, що протягом 2025 р. Китай спожив більше, як у два рази більше електроенергії, ніж США. Загальне ж споживання електроенергії в Китаї зросло на 5% у порівнянні з 2024 р. і склало 10,4 трлн. квт-годин.

Ключовим фактором зростання споживання електроенергії у сфері послуг став сектор зарядки і заміни акумуляторів (зріс на 48,6% у порівнянні з 2022 р.) та сектор передачі інформації, програмного забезпечення і інформаційних технологій (зростання на 17%) [10, с. 56–57].

На цьому тлі економіко-політична напруга в Венесуелі, Ірані, Гренландії – є уособленням торговельної війни США проти КНР. Перелічені країни та регіон відіграють ключову роль в китайській стратегії розподілу ризиків не тільки в сфері нафтових постачань, але і у торговельних відносинах у цілому.

Китайські інвестиції в Венесуелу (за всі роки біля 67 млрд дол.) і кредити (порядку 106 млрд дол.) спрямовувались переважно в інфраструктуру – нафтову, дорожньо-транспортну, перевалочно-складську. непогашений борг Венесуели перед Китаєм складає приблизно 10 млрд дол. [9, с. 134].

Крім того, ця країна розглядалася як важлива складова стратегії «Один пояс-один шлях».

В Китаї в такій ситуації розраховують на повернення вкладень у вигляді постачань нафти. Проте й досі невідомо, що будуть робити США з зобов'язаннями Венесуели перед КНР. Якщо буде здійснена спроба ізолювати Китай від венесуельської нафти, змушуючи місцеву владу проголосити дефолт по кредитах чи суттєво підвищити ціну на нафту, то Китай може вдатися заходів вже проти американських товарів на власній території. На поточний час США погодилися постачати венесуельську нафту до КНР.

У будь якому разі Венесуела вибула зі складу надійних постачальників нафти до Китаю.

У ситуації з Гренландією також безпосередньо зачіпаються інтереси КНР, адже цей острів відіграє важливу роль з точки зору наявних покладів

корисних копалин. Наприклад, Гренландія посідає восьме місце в світі за запасами рідкоземельних металів, які за оцінками геологічної служби США, складають порядку 1,5 млн тон.

Тут же знаходяться два найкрупніші з відомих родовищ – Кванефьель та Тамнбріз. За експертними оцінками найкрупнішим акціонером проекту Кванефьель виступає китайська компанія «Шенхе Ресурс», що володіє 12,5 % акцій. Розробка деяких цінних родовищ поки не відбувається з огляду на технічну складність проведення робіт. Адже тільки 20% території Гренландії не вкрито кригою, і значна частина острова є недосяжною протягом значної частини року. Проте кліматичні зміни вже вносять певні корективи, а таяння льодовиків відкриває доступ до нових родовищ корисних копалин [9, с. 111].

Гренландія входить також до складу «Крижаного Шовкового Шляху» у межах вже зазначеної ініціативи «Один пояс – один шлях» [2].

Показовим є і те, що з тих пір, як президент США Д.Трамп вперше виказав занепокоєння з приводу «безпеки» Гренландії, Данія «успішно запобігла хижачьким інвестиціям китайських компаній». Тобто завдяки американському тиску, інвестиційна активність КНР в Гренландії якщо не заблокована, то була суттєво обмежена.

Найкрупнішим покупцем іранської нафти є також Китай. Оскільки політичні трансформації в цій країні за американським сценарієм потерпіли фіаско, до дії вступив економічний механізм тиску. Пропонується започаткувати 25% тарифи на імпорт в США продукції з країн, що торгують з Іраном. Безумовно, що при цьому КНР буде виступати головною мішенню, а торговельне перемир'я цієї країни з США, що було укладене у 2024 р., опиниться під загрозою [6].

Висновки. Слід зазначити, що стратегія зі стримання Китаю навряд чи видасться ефективною, адже його економічний комплекс є настільки великим і настільки вбудованим до глобальних ринкових структур, що антикитайські заходи будуть зачіпати інтереси значної кількості впливових гравців. І це тільки буде підштовхувати їх до об'єднання і нарощення обсягів співробітництва з КНР як здорової альтернативи непередбачуваної політиці США. Але в якійсь мірі це і ставить за мету адміністрація президента Дю.Трампа. Адже США вже не є здатними успішно відігравати роль глобального лідера і усіляко штовхають Китай до цієї ролі. Останній, хоча і чинить опір, але з часом буде змушеним перебрати владні повноваження. Інакше втрати від хаосу і дезорганізації будуть тільки зростати.

Список використаних джерел:

1. Глобальна економіка: підручник / А.М. Поручник та ін.; за ред. Д.Г. Лук'яненка. Київ: КНЕУ, 2015. 588с.
2. С.Діденко. Глобальна економіка: парадокси поточних тенденцій та прогноз. URL: <https://ua.news/ua/money/globalnaya-ekonomika-paradoksy-tekushhyh-tendentsiy-y-prognoz> (дата звернення: 08.02.2026).
3. Еволюція світ-системи глобалізму (Стратегічні імперативи співрозвитку): колект. монографія / О.Г.Білорус, О.В.Гаврилюк, Д.Г.Лук'яненко та ін.; кер. авт. кол. і наук. ред. О.Г.Білорус. Київ: КНЕУ, 2014. 432 с.
4. Китай у відповідь підвищує мита на американські товари до 84% – Міністерство фінансів. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kytay-myta-ssha-84-vidsotky/33378446.html>
5. Нямещук Г. Інтелектуальний ресурс глобальної конкурентоспроможності: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2020. 372 с.
6. США запровадили 104% мита проти Китаю – Білий Дім. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/ssha-zaprovadili-104-mita-proti-kitayu-bilyi-1744132248.html> (дата звернення: 10.01.2026).
7. Цимбал Л.І. Інтелектуальне лідерство в парадигмі глобального економічного розвитку: монографія. Київ: КНЕУ, 2019 343 с..
8. Юр'єва П.Б., Неборачко М.Е. Торговельні війни: концептуальні підходи та формалізація механізмів виникнення. *Український економічний часопис*. № 11. 2025. С. 114–118.
9. China Statistical Yearbook – China Statistics Press/ – 2025/ – 228 p.
10. China Statistical Yearbook – China Statistics Press/ – 2024/ – 278 p.
11. Waltz K. Globalization and American Power. *The National Interest*, 2020, Spring. p. 49–56.

References:

1. Lukyanenko, Dmytro H., Poruchnik, Anatolii M. (2015) Hlobal'na ekonomika [Global economy]. Kyiv: KNEU, 588 p. (in Ukrainian)
2. Didenko. Hlobal'na ekonomika: paradoksy potochnych tentenzii ta prohnaz. [Glonal economics: current trends' puzzles and a forecast]. Available at: <https://ua.news/ua/money/globalnaya-ekonomika-paradoksy-tekushhyh-tendentsiy-y-prognoz> (in Ukrainian)
3. Bilorus, O.G., Gavryliuk, O.V. (2015) Evolyutsia svit-systemy hlobalizmu (Stratehichni imperativy spivrosvytku) [The evolution of global world-system (Strategic inperatives of codevelopment)]. Kyiv: KNEU, 432 p. (in Ukrainian)
4. Kytai u vidpovid' pidvyshue myta na amerykanski tovary do 84% – Ministerstvo finansiv [China increases duties on American goods up to 84% – Finance ministry] Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kytay-myta-ssha-84-vidsotky/33378446.html> (in Ukrainian)

5. SSA zaprovadyly 104% myta proty Kutayu – Bilyi Dim [USA initiated the implementation 104% duties on Chinese goods – the White House]. Available at: <https://www.rbc.ua/rus/news/ssha-zaprovadili-104-mita-proti-kitayu-bilyi-1744132248.html> (in Ukrainian)
6. Niameshchuk H. (2020) Intellectuanyi resurs hlobal'noyii konkurentospromoznosti [Intellectual resource of the global competitiveness] Momograph. Kherson: Publishing house "Helvetica", 372 p. (in Ukrainian)
7. Tzymbal L. (2019) Intellectual'ne liderstvo v paradyhmi global'noho ekonomichnoho rozvytku [Intellectual leadership in the paradigm of global economic development] Momograph. Kyiv: KNEU, 343 p. (in Ukrainian)
8. Yur'eva P., Neborachko M. (2025) Torhovelni viyny: konceptualni pidchody ta formalizaziya mekhanizmv vynyknennya [Trade wars: conceptual approaches and formalization of emergence mechanisms] *Ukrayinskyi ekonomichniy chasopys – Ukrainiam Economic Magazine*, Vol. 11. P. 113–118. (in Ukrainian)
9. China Statistical Yearbook – China Statistics Press/ – 2025/ – 228 p.
10. China Statistical Yearbook – China Statistics Press/ – 2024/ – 278 p.
11. Waltz K. Globalization and American Power. *The National Interest*, 2020, Spring. p. 49–56.

Дата надходження статті: 16.02.2026

Дата прийняття статті: 02.03.2026

Дата публікації статті: 17.03.2026